

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף ב

👉 'פירוש רש"י' הנדפס בגמ' במס' נדרים אינו של רש"י אלא של מחבר אחר, במס' זו מקובל ללמוד את פירוש הר"ן וכן את פירוש הרא"ש.

*

- **יש 2 סוגי נדרים: 1.** 'נדרי הקדש', דהיינו אדם שהקדיש חפץ לבדק הבית או בהמה למזבח, ובזה הוא יכול להקדיש רק חפץ או בהמה השייכים לו, ולאחר שהקדיש הרי החפץ או הבהמה אסורים על כולם. 2. 'נדרי איסור', דהיינו שאסר על עצמו דברים המותרים (= כגון שאמר 'פירות מדינה פלונית אסורים עלי'), ובזה הוא יכול לאסור על עצמו אפילו את נכסי חברו, והם נאסרים רק עליו בעצמו ולא על אחרים.

- **יש 3 אפשרויות להחיל נדר: 1.** 'עיקר הנדר', דהיינו שאמר 'דבר זה אסור עלי', או שאמר 'דבר זה עלי כקרבן' (= כמו שקרבן אסור כך דבר זה יאסר עלי). 2. 'כינוי', דהיינו שבמקום לומר 'כקרבן' אמר 'קונם' / 'קונח' / 'קונס'. 3. 'ידות', דהיינו שמתחיל במקצת דיבור של נדר אבל אינו גומר אותו, ואותו מקצת הדיבור נחשב כאילו נדר בשלמות את הנדר, ולכן הנדר חל. (= 'ידות' מלשון *יד הכלי*, כאדם האוחז בידית של הכלי ומטלטל אותו, כך מקצת הנדר שאמר הוא 'יד הנדר', שתופס את כל הנדר). ויבואר לקמן.

משנה: כל כינויי נדרים, כנדרים: כל כינויי נדרים דינם כעיקר נדרים, כלומר שאם אמר נדר בלשון 'כינוי', דהיינו שאמר 'כבר זה עלי קונם / קונח / קונס' הנדר חל, למרות שלא אמר את הנדר בלשון 'עיקר' דהיינו 'כבר זה עלי כקרבן'.

וחרמים כחרמים: האומר 'נכסים אלו עלי חרם' הרי הם נאסרים עליו. המשנה אומרת שאף 'כינויי' חרמים דינם כ'עיקר' חרמים, דהיינו שאמר 'נכסים אלו עלי חרף / חרף / חרף' הרי הם נאסרים עליו כאילו אמר 'עיקר' לשון חרמים (= 'נכסים אלו עלי חרם').

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ושבועות כשבועות: האומר 'שבועה' שלא אוכל כבר זה' אסור לו לאוכלו. המשנה אומרת שאף 'כינוי' שבועות דינם כ'עיקר' שבועות, שאם אמר 'שבועה' שלא אוכל כבר זה' אסור לו לאוכלו.

ונזירות כנזירות: 'כינוי' נזירות דינם כנזירות, שאם אמר 'הריני נזיק / פזיח' הרי זה כאילו אמר 'הריני נזיר'.

עד כאן דיני 'כינויים', כעת המשנה מבארת את דיני 'ידות':

האומר לחברו מודרני ממך וכו': שאמר לחברו 'מודרני / מופרשני / מרוחקני' ממך שאני אוכל משלך', או שאמר 'מודרני / מופרשני / מרוחקני' שאני טועם משלך', הרי הנדר חל ואסור לו לאכול או לטעום משל חברו, שאף שלא אמר לשון איסור או קרבן הרי זה כאילו השלים ואמר לשון איסור או קרבן.

מנודה אני לך וכו': אם לא אמר 'מודרני ממך' וכו' אלא אמר 'מנודה' אני לך שאני אוכל / טועם משלך', רבי עקיבא היה מסתפק בזה להחמיר.

גמרא: מאי שנא גבי נזיר: מדוע במסכת נזיר כתבה המשנה "כל כינוי נזירות כנזירות" בלבד, ולא הוסיפה את כינוי נדרים חרמים ושבועות כמו שעשתה המשנה שלנו?

משום דנדר ושבוע כתיבי גביה הדדי: בפסוק כתובים נדר ושבועה יחדיו "אִישׁ כִּי יֵדַר נֶדֶר לַיהוָה אוֹ הִשָּׁבַע שְׁבָעָה לְאִסּוּר אִסּוּר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דַּבָּרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה", ולכן התנא כתב את שתיהן. ואגב כך כבר הוסיף גם את שאר הדברים שיש בהם כינויים.

אך הגמרא מקשה: אם כן מדוע לא כתב התנא את שבועות מיד אחרי נדרים?

אידי דתני נדרים דמתסר 'חפצא' עליה: נדרים הם איסור 'חפצא' שהנודר אוסר את הדבר עליו ('פירות מדינה פלונית אסורים עלי'), ואילו שבועות הם איסור 'גברא' שהאדם אוסר את עצמו מהדבר ('שבועה שלא אוכל כבר זה'). גם חרמים דומים לנדרים שהם איסור חפצא ('נכסים אלו עלי חרם'), ולכן התנא הסמיך אותם לנדרים ולאחר מכן כתב את שבועות.

*

פתח בכינוי: מדוע התנא פתח את דבריו 'בכינוי' ('כל כינויי נדרים וכו'), ולאחר מכן מפרש מהם ידות נדרים ('האומר לחברו מודרני ממך וכו'), והרי היה עליו לפרש קודם כל מהם כינויים – שאותם פירש רק להלן בדף י' ("האומר לחבירו קונס קונס הרי אלו קנויין לקרבן"), ולאחר מכן לפרש מהם ידות?

ותו (= ועוד), ידות אינשי? שאלה נוספת: התנא שכח לומר קודם כל ש'ידות נדרים כנדרים' ולאחר מכן לפרש מהם ידות נדרים?

איירי בהון: הגמרא מתרצת: באמת התנא דיבר על ידות ויש במשנה חיסור דברים.

ולפרוש כינויין ברישא: ועל השאלה הראשונה - התשובה היא: הדבר שאיתו הוא גמר לדבר, אותו הוא מתחיל לפרש, ולכן קודם כל הוא מפרש את ידות ולאחר מכן הוא ממשיך אחורה ומפרש את כינויין. הגמרא מביאה כמה ראיות לכך כגון מהמשנה 'במה מדליקין וכו'.

קושיא: וכל היכא דפתח לא מפרש ברישא: וכי תמיד התנא לא מתחיל לפרש את הדבר שבו הוא פתח, והרי מצינו כמה מקומות שהוא התחיל לפרש את הדבר שפתח בו?

יש נוחלין ומנחלין: יש בני אדם שהם גם יורשים זה את זה וגם מורשים זה לזה - כגון אב ובנו שהאב מוריש לבנו אם מת לפניו, ואילו הוא יורש את בנו אם הבן מת לפניו בלי בנים. ויש אנשים שרק יורשים ולא מורשים - כגון אמא ובנה שהבן יורש את אימו אך לא מוריש לה.

יש מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן: מותרות היו להינשא לבעליהן, אבל אסורות להתייבם לאח של הבעל. כגון כהן הדיוט שנשא אלמנה שהיא מותרת לו, ויש לו אח כהן גדול שהיא אסורה להתייבם לאחיו אם ימות בעלה ללא בנים (כי כהן גדול אסור באלמנה).

ויש מקרה הפוך 'מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן' - כהן גדול שקידש את האלמנה שאסור לו לישא אותה, אבל אם ימות ללא בנים תהיה מותרת להתייבם לאחיו הכהן הדיוט (המותר באלמנה).

יש טעונות שמן ולבונה: יש מנחות שצריכות שמן ולבונה - כגון מנחת סולת, מנחת מחבת, מנחת מרחשת. ויש מנחת נסכים שהיא טעונה שמן ולא לבונה.

יש טעונות הגשה: יש מנחה שהכהן צריך להגיש אותה למזבח בקרן דרומית מערבית. ויש מנחה שהכהן צריך להניף אותה (הכהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף לארבע רוחות השמים ומעלה ומטה).

יש בכור לנחלה ואין בכור לכהן: יש ילד בכור שהוא יורש את אביו פי שניים אבל אינו זקוק לפדייה (של פדיון הבן לכהן) - וזה במקרה שאדם שאין לו ילדים התחתן עם אישה שיש לה ילדים, שהילד הראשון שיולד להם יקבל בירושה פי שניים מאביו אך אינו זקוק לפדיון כי אינו הראשון לרחם אימו.

ויש בכור לפדיון ולא לנחלה - כגון אדם שיש לו ילדים שנא אישה שאין לה ילדים, שהילד הראון שיולד להם יהא זקוק לפדיון אך לא יקבל פי שניים.

תירוץ: הלין משום דאושו: כל הנ"ל בגלל שיש בהם הרבה דינים התנא פירש אותם ברישא (אבל במקרה שהתנא פירש קודם את הסיפא מדובר שבסיפא היו יותר דינים מאשר ברישא -המפרש רש"י).

אלא לאו דוקא: פעם התנא בחר להתחיל לפרש את הרישא ופעם להתחיל לפרש את הסיפא.